ROK IX. LIPIEC—WRZESIEŃ 1928. NR. 7.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW
KSIĄŻNICY-ATLASU

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: LWÓW, CZARNIECKIEGO 12. TEL. 3-45 — WARSZAWA, NOWY ŚWIAT L. 59. TELEFON 147-62 i 223-65.

ZJEDNOCZONYCH ZAKŁADÓW KARTOGRAFICZNYCH I WYDAWNICZYCH TOWARZYSTWA NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH, SPÓŁKI AKCYJNEJ

PRENUMERATA ROCZNA 1 ZŁOTY. ODDZ. LWÓW. P. K. O. 149.598 – ODDZ. WARSZ. P. K. O. 117 — DLA AKCJONARJUSZÓW BEZPŁATNIE.

MIESIĘCZNIK, POŚWIĘCONY KRYTYCE I BIBLJOGRAFJI WYDAWNICTW WŁASNYCH

O POTRZEBIE DOKSZTAŁCANIA I SAMOKSZTAŁCENIA SIĘ NAUCZYCIELSTWA.

Nie będziemy rozważali sprawy, oznaczonej w powyższym nagłówku, zasadniczo, gdyż potrzeby takiej nikt rozumny nie poddaje w wątpliwość. Wystarczy tylko, zdaniem naszem, zaznaczyć, że ktokolwiek *nie idzie naprzód z żywymi,* należy tem samem do przeszłości, a jeśli jeszcze istnieje, stanowi zaporę dla innych w dążeniu naprzód. Na takie wygodne *laisser faire* lub ambitne *splendid isolation* mogą sobie bez większej szkody dla społeczeństwa pozwolić jednostki, luźnie z niem związane, choć one same niewątpliwie znacznie więcej tracą na tem. Natomiast olbrzymią szkodę, większą niż sobie samym, wyrządzają społeczeństwu te jednostki, które, postawione na odpowiedzialnych i wpływowych placówkach społecznych, nie śledzą przejawów życia społecznego i nie dotrzymują im kroku. To są tłumiciele ducha, gnębiciele kultury, bo, choć świadomie jej nie burzą, nie pozwalają jednak się jej rozwijać.

Jaśnie wielmożne, jak podkreślił wielki kurator ś. p. St. Sobiński, jest nauczycielstwo. Od niego w głównej mierze zależy, czy życie ducha, kultura, rośnie i rozwija się, czy stoi na miejscu lub, co gorsza jeszcze, cofa się. Ta rola społeczna nakłada na nauczycielstwo obowiązek pilnego śledzenia przejawów kultury, śledzenia nowych dążeń, przynajmniej w dziedzinie bezpośrednio je obchodzącej, t. j. w dziedzinie wychowania.

Ś. p. F. Majchrowicz

Tempo życia duchowego społeczeństw w okresie, obecnie przeżywanym, jest niezwykle żywe. To, co było dla dawniejszych i niedawnych pokoleń, dla nas samych nawet, marzeniem, utopją, staje się w oczach naszych rzeczywistością. Wyścig pracy

twórczej, to hasło naszego okresu. Praca ta obejmuje wszystkie dziedziny spraw ludzkich. Wyścig ten objął również i dziedzinę wychowania, bo inaczej być nie może. Kto ma oczy zwrócone na tę dziedzinę, kto śledzi pisma pedagogiczne nasze i obce, doznać może zawrotu głowy od tempa pracy na tem polu. Rodzą się nowe prądy i kierunki, zmieniają się hasła i zasady, powstają nowe punkty widzenia starych spraw, tworzą się nowe, wręcz inne, niż dotychczas, metody realizacji zadań wychowawczych. Kto przejrzał choćby ostatni tom Rocznika Pedagogicznego, kto ma kontakt choćby tylko z witrynami księgarskiemi, tego niewątpliwie uderzyła moc nowości w tej dziedzinie, będąca wyrazem nowych, żywiołowych dążeń.

Podstawa nauk pedagogicznych, psychologja, zmieniła się zasadniczo. Miejsce dotychczasowej psychologji elementów, wszechwładnie panującej, zajmuje coraz uporczywiej i pełniej psychologja behawiourystyczna, zrodzona z płodnej idei pragmatyzmu. Psychologji behawiourystycznej przeciwstawia się silnie, mająca licznych i coraz liczniejszych zwolenników, psychologja postaci, ujmująca życie psychiczne zasadniczo inaczej, niż psychologja elementów. Psychoanaliza sięga do dziedziny życia duchowego stłumionego i dostarcza nowego punktu widzenia na zachowanie się człowieka. Psychotechnika coraz bardziej władczo wkracza we wszystkie dziedziny pracy ludzkiej. W pedagogice miejsce urabiania wychowanka zajmuje jego rozwijanie. Pajdocentryzm usuwa w cień dotychczasowe imperatywne stanowisko wychowawcy. Ze zrodzonego z psychologji pajdocentryzmu płynie nowe ujęcie metod wychowania i nauczania. Nowa szkoła, szkoła radosna, szkoła twórcza, szkoła pracy, system E. Decroly, system daltoński, regjonalizm, to nazwy, oznaczające nowe dążenia w dydaktyce.

Ten krótki szkic najważniejszych nowych dróg w państwie wychowawców należałoby wypełnić ogromem poszczególnych dyskutowanych zagadnień, dostarczających wychowawcy nowego wejrzenia i nowych sposobów pracy, aby plastyczniej mógł wystąpić ten wyścig pracy, skierowującej wóz pedagogiczny na nowe tory. Nie mamy tu jednak miejsca na to.

To jednak, cośmy zaznaczyli, wystarcza dla podkreślenia i uzasadnienia, że jeśli kiedy, to tem bardziej **obecnie jest rzeczą konieczną dla nauczyciela śledzenie wiedzy pedagogicznej.**

Wyczekiwać nie można, aż nastanie okres syntetyzowania obecnych dążeń, aż stworzony zostanie nowy system wychowania, który będzie można w pewnym okresie czasu systematycznie opanować. Nie można wyczekiwać, bo w samej istocie obecnych dążeń nie widać możliwości systematyzowania, a jeśliby się okazała, to w każdym razie nierychło. Wyczekiwanie zaś i nieorjentowanie się tymczasem, dokąd i jakiemi drogami zdąża wychowanie, odbija się szkodliwie na przygotowaniu młodzieży do życia a przez to osłabi lub wręcz uniemożliwi nasz wyścig pracy z innemi narodami. Nauczyciel więc musi się ciągle uczyć.

Zwróciliśmy przedewszystkiem uwagę na dziedzinę pedagogiczno-dydaktyczną, a to z tego powodu, że nauczycielstwo szkół średnich interesuje się głównie swojemi specjalnościami i metodyką swoich specjalności, a specjaliści mało się zajmują ogólnemi, zasadniczemi sprawami pedagogicznemi; bez gruntowniejszej zaś znajomości podstaw pedagogicznych każda metoda zawiśnie w powietrzu.

Wśród nauczycielstwa szkół powszechnych, wobec znacznie słabszej roli

specjalizacji, zainteresowanie nowemi, ogólnemi dążnościami pedagogicznemi jest znacznie żywsze, jak o tem świadczą czasopisma. Nauczycielstwo szkół powszechnych ma też znacznie ułatwione dokształcanie się, niż nauczycielstwo szkół średnich. Liczniejsze pisma pedagogiczne, opieka, stwarzająca i utrzymująca pisma i kursy dokształcające, opieka inspektorów szkolnych, czuwająca nad samokształceniem się nauczycielstwa, to są ułatwienia, których pozbawiony jest nauczyciel szkoły średniej. Ten, liczebnie słabszy, materjalnie również stosunkowo gorzej uposażony, zdany na własne środki, nie posiada prawie czasopism, poświęconych wyłącznie sprawom wychowania i nauczania z wyjątkiem jedynego Muzeum, utrzymywanego nie przez nauczycielstwo, nie może stworzyć sobie kursów dokształcających ze względów finansowych i skazany jest wyłącznie na samokształcenie.

Czynniki kierownicze w państwie doceniają potrzebę dokształcania nauczycielstwa szkół powszechnych i umożliwiają mu je, natomiast w odniesieniu do dokształcania nauczycielstwa szkół średnich jakby nie przywiązywały do tego wagi. Słuszną rzeczą byłoby otoczenie i tego nauczycielstwa równie życzliwą opieką.

Tymczasem zaś, wobec żywego tempa pracy i zmian w dziedzinie wychowania, wobec konieczności dotrzymania kroku nowym dążeniom, nie pozostaje nauczycielstwu szkół średnich inna droga, prócz samokształcenia się. Ułatwieniem w tej pracy może być posiadanie choćby Bibljoteki Przekładów Dzieł Pedagogicznych, redagowanej przez Z. Ziembińskiego, oraz intensywne poparcie swego pisma pedagogicznego i żywy współudział w jego pracach przez domaganie się tych czy owych informacyj i prac, jak również informowanie innych przez pismo o własnych postępach i doświadczeniach.

Lwów, 10 lipca 1928. *P. Z. Dąbrowski.*

PRZEGLĄD OSTATNICH WYDAWNICTW.

A. Opuściły świeżo prasę:

a. Nowości.

H. C. Andersen: Ausgewählte Märchen. Cz. II. Opr. Z. Bass. Biblj. Niem. T. XXIII. *Zł. 1·20.*
H. C. Andersen: Ausgewählte Märchen. Cz. III. Opr. Z. Bass. Biblj. Niem. T. XXIV. *Zł. 1·20.*
A. Bigda: Początkowe wiadomości o towarach. Cz. II. *Zł. 9·60.*
J. Cieśliński i *J. Szarota:* Lectures sur la civilisation française. Première partie. *Zł. 4·80.*
S. Cybulski: Kurs języka łacińskiego. Cz. I. *Zł. 4·80.*
B. Gebert i *G. Gebertowa:* Opowiadania z dziejów ojczystych. Cz. III. *Zł. 3·20.*
T. Gunia, ks.: Zasady wiary katolickiej na tle dziejów biblijnych. Cz. III. *Zł. 4·—.*
L. Kawałek: Pierwsza pomoc w zatruciach gazami bojowemi. Biblj. Higjeniczna. T. XI. *Zł. 1·60.*
H. Parkhurst: Wykształcenie według planu daltońskiego. Biblj. Przekł. Dzieł Pedagog. T. V. *Zł. 6·80.*
F. Piasek: Nauka śpiewu metodą trójdźwiękową. Dla kl. II szkół powszechnych. *Zł. 1·—.*
F. Piasek: Nauka śpiewu metodą trójdźwiękową. Dla kl. III szkół powszechn. *Zł. 1·—.*
F. Piasek: Nauka śpiewu metodą trójdźwiękową. Dla kl. IV i V szk. powszechnych. *Zł. 1·—.*
Przyroda i Technika. Red. *M. Koczwara.* R. VII. Zeszyt 7. *Zł. 1·—.*
E. Romer: Powszechny atlas geogr. *Zł. 52·—.*
E. Romer i *J. Wąsowicz:* Europa. Mapa polityczna. 1 : 3,500.000. *Zł. 38·—.*
I. B. Saxby: Kształcenie postępowania. Biblj. Przekł. Dzieł Pedagog. T. VII. *Zł. 7·60.*
W. Semkowicz: Polska w dobie rozbiorów. Mapka Atlasu historycznego Polski. Nr. 7. Podziałka 1 : 6,000.000. *Zł. 1·20.*
T. Sinko: Od Olimpu do Olimpji. *Zł. 15·40.*
Studja regjonalne z geografji Polski. Prace Geograficzne. T. X. *Zł. 18·50.*
W. Szumlański: Pielęgnowanie ucha i ochrona słuchu. Biblj. Higjeniczna. T. XIII. *Zł. 1·40.*
St. Tync i *J. Gołąbek:* Beskid Zachodni i Podhale. Pierwszy zeszyt regjonalny Czytanek polskich. *Zł. 2·80.*

b. Wznowienia.

E. Bratro: Ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do ruchu samochodowego w Polsce. Wyd. IV. *Zł. 5·20.*
P. Z. Dąbrowski: Nauka o dziecku. Wyd. II. *Zł. 5·40.*
J. Mihułowicz: Podręcznik arytmetyki i algebry. Dla IV. kl. gimnazjalnej. Wyd. VII. *Zł. 2·80.*
Cz. Nanke: Historja nowożytna. Cz. II. Wydanie IV. *Zł. 6·20.*
St. Pawłowski, J. Bystroń i *A. Peretiatkowicz:* Polska współczesna. Wyd. IV. *Zł. 5·40.*
St. Pawłowski i *M. Janelli:* Polska współczesna. Wyd. III. *Zł. 4·20.*
A. Peretiatkowicz: Państwo współczesne. Wyd. VI. *Zł. 6·40.*
F. Piasek: Nauka śpiewu metodą trójdźwiękową. Cz. II. Wyd. III. *Zł. 1·92.*
Plan miasta Lwowa. 1 : 15.000. Wyd. IV. *Zł. 1·80.*
E. Romer: Atlas Polski współczesnej. Wyd. III. Kart 10. *Zł. 10·—.*
E. Romer: Mały atlas geogr. Wyd. X. *Zł. 8·—.*
E. Romer i *T. Szumański:* Ślepa mapa Polski. 1 : 2,500 000. Wyd. IV. *Zł. 0·30.*
E. Romer i *J. Wąsowicz:* Polska. Mapa polityczna. 1 : 850.000. Wyd. III. *Zł. 30·—.*
P. Sosnowski: Geografja Polski. Wyd. VII. *Zł. 6·40.*
K. Thullie, ks.: Życie chrześcijanina w obrzędach kościoła. Wydanie II. Dla młodzieży. *W płótnie, czerw. brzegi. zł. 6·20.*
St. Tync i *J. Gołąbek:* Czytanki polskie na I kl. gimnazjów. Wyd. II. *Zł. 4·40.*
K. Zagajewski: Deutsches Sprachbuch. Cz. I. Wyd. II. *Zł. 3·20.*

B. W druku znajdują się:

a. Nowości.

E. Artwiński: O chorobach nerwowych wieku dziecięcego. Bibljoteczka Higjeniczna. T. XI.
S. Cybulski: Kurs języka łacińskiego. Cz. II.
Z. Olszewski: Stenografja polska.
F. A. Ossendowski: Pod polską banderą. Biblj. Iskier. T. XVIII.
W. Witwicki: Zarys psychologji.

b. Wznowienia.

J. W. v. Goethe: Hermann u. Dorothea. Biblj. Niem. T. I.
W. Haberkantówna: Śmietnik.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

H. C. Andersen: **Ausgewählte Märchen.** Cz. II. Opr. Z. Bass. Biblj. Niemiecka. T. XXIII. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. 48. *Zł. 1·20.*

H. C. Andersen: **Ausgewählte Märchen.** Cz. III. Opr. Z. Bass. Biblj. Niemiecka. T. XXIV. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. 43 + 1 nlb. *Zł. 1·20.*

Nowe części tego zbiorku obejmują dalsze wybrane baśnie ulubionego pisarza dla dzieci. Słowniczek i uwagi, utrzymane na tym samym poziomie, jak w części pierwszej, ułatwiają znacznie lekturę. Wybór nadaje się do czytania na stopniu średnim, zwłaszcza w czwartej klasie gimnazjów.

A. Bigda: **Początkowe wiadomości o towarach.** W zakresie trzyklasowej szkoły handlowej. Cz. II. Towary organiczne. Drzewo, materjały odzieżowe i wyroby papiernicze. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. 188. *Zł. 9·60.*

Treść: Towary organiczne. — Mikroskop. — I. Drzewo. Korek. II. Olejki eteryczne. Żywice. Balsamy. Żywice gumowate. Gumy. Kauczuk. III. Barwniki. Garbniki. IV. Skóra. Futro. Pióra ptasie. Klej stolarski. Jelita zwierzęce. V. Włókna roślinne. Włókna zwierzęce. VI. Przędza. Nici. VII. Tkaniny. Materje dziane. Filce. VIII. Papier. — Skorowidz.

Druga część tego podręcznika, ilustrowana 130 rycinami, odznacza się analogicznym układem, jak część pierwsza. Jasny i przejrzysty układ czyni ją nieodzowną tak w rękach ucznia, jak i nauczyciela.

B. Gebert i *G. Gebertowa:* **Opowiadania z dziejów ojczystych.** Dla klas niższych szkół średnich. Cz. III. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. 182 + 2 nlb. *Zł. 3·20.*

Ostatnia część tego podręcznika obejmuje przedstawienie dziejów Polski po r. 1791, oraz zagadnienia podstawowe z nauki o dzisiejszem Państwie Polskiem. To nawiązanie nauki o Polsce współczesnej do nauki dziejów ojczystych, zgodne zresztą z programem, przyniesie tę niewątpliwą korzyść, że młodzież przyzwyczai się już w szkole patrzeć na Polskę dzisiejszą jako na dalszy ciąg Polski niepodległej. Treść urozmaicają cytaty źródłowe, liczne ryciny i mapki.

T. Gunia, ks.: **Zasady wiary katolickiej na tle dziejów biblijnych.** Podr. dla III kl. gimnazjalnej. Cz. III. Nowy Zakon. Od Ostatniej Wieczerzy Pańskiej. Z ilustracjami i mapką. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. 132 + 1 plansza z 3 mapkami. *Zł. 4·—.*

Celem tej ostatniej części, jak i części poprzednich, jest wychowanie młodzieży na czynnych katolików. Stąd też zastosowania moralne, wprowadzone do podręcznika, mają za zadanie tchnąć w młode pokolenie życie, oparte o głęboką wiarę. Zastosowania te, ujęte przystępnie, odznaczają się polotem i werwą. Przykłady z życia świętych, wplecione w ich treść, ożywiają naukę i działają na wolę, język opowiadań biblijnych pełen powagi i prostoty. Nauka o sakramentach i katechizm stanowią osobne uzupełnienie podręcznika.

L. Kawałek: **Pierwsza pomoc w zatruciach gazami bojowemi.** Przedmową opatrzył płk. dr. A. Kończacki. Z 12 rycinami. Biblj. Higjeniczna. T. XI. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. 60. *Zł. 1·60.*

Książeczka, napisana fachowo, lecz stylem prostym i jasnym, traktuje o wszystkich niemal gazach, używanych na wojnie, o ich jadowitości, rozpoznaniu zatruć, ratownictwie i technice zabiegów. Autor stoi na stanowisku, że ratownictwo zagrożonych powierzać można nawet nie lekarzom, i poucza w broszurze, jak w razie braku fachowej pomocy radzić sobie należy. Przystępne ujęcie treści, mała pojemność książeczki i przejrzystość układu, oto zalety tego wydawnictwa, którego doniosłości podkreślać nie potrzeba. Winno ono znaleźć się w bibljotece każdego obywatela polskiego, bez względu na wiek i stopień wykształcenia, zwłaszcza zaś w rękach młodzieży szkolnej, lekarzy szkolnych i powiatowych, celem uświadamiania społeczeństwa, oraz we wszystkich organizacjach wojskowych.

H. Parkhurst: **Wykształcenie według planu daltońskiego.** Przekład Z. Umińskiej i H. E. Kennedy. Biblj. Przekł. Dzieł Pedagogicznych. T. V. Lwów-Warszawa. 1928. 8⁰. Str. XX + 228. *Zł. 6·80.*

Szukanie nowych dróg nauczania nieustaje. Jedną z najpoważniejszych metod ostatniej doby stanowi t. zw. system daltoński, wprowadzany obecnie dla próby w szkolnictwie państw zachodnich, a po części także i u nas. Wywołuje on kompletny przewrót w dotychczasowych poglądach na sposób nauczania, a mając liczne zalety, między niemi tę zwłaszcza, że nie wymaga żadnych specjalnych inwestycyj, rokuje sobie pełne powodzenie na przyszłość. To też z aktualnością tą winien zapoznać się każdy nauczyciel, przedewszystkiem nauczycielstwo szkół powszechnych, które może posługiwać się metodą daltońską w czasie prowadzenia t. zw. cichych lekcyj.

A. Peretiatkowicz: **Państwo współczesne.** Wydanie VI, przejrzane i rozszerzone. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. VIII + 194. *Zł. 6·40.*

Treść: I. Wiadomości ogólne. II. Ustrój polityczny Anglji. III. Ustrój polityczny Francji. IV. Ustrój polityczny Niemiec. V. Ustrój polityczny Stanów Zjednoczonych. VI. Ustrój polityczny Rosji Sowieckiej. VII. Konstytucja polska. VIII. Literatura ważniejsza.

Znana to już książka i ciesząca się pełnem uznaniem. W wydaniu niniejszem uzupełniono obraz ustroju państwa współczesnego przedstawieniem organizacji politycznej Niemiec współczesnych, oraz uwzględnieniem najnowszych ustaw i rozporządzeń, reformujących ustrój Polski do ostatnich czasów.

F. Piasek: **Nauka śpiewu metodą trójdźwiękową.** Dla klasy drugiej szkół powszechnych. Podręcznik dla ucznia. Lwów-Warszawa. 1928. Druk W. L. Anczyca w Krakowie. 8⁰ podłużne. Str. 2 nlb. + 22. *Zł. 1·—.*

F. Piasek: **Nauka śpiewu metodą trójdźwiękową.** Dla klasy trzeciej szk. powszechnych. Podręcznik dla ucznia. Lwów-Warszawa. 1928. Druk Głosu Narodu w Krakowie. 8⁰ podłużne. Str. 4 nlb. + 32. *Zł. 1·—.*

F. Piasek: **Nauka śpiewu metodą trójdźwiękową.** Dla klasy IV i V szkół powszechnych. Podręcznik dla ucznia. Lwów-Warszawa. 1928. Druk Głosu Narodu w Krakowie. 8⁰ podłużne. Str. 44 nlb. *Zł. 1·—.*

Autor postawił sobie za zadanie tak opracować podręcznik do nauki śpiewu nową, a znaną szerokim kołom nauczycielstwa metodą, żeby odpowiadał nietylko programowi M. W. R. i O. P., lecz także istotnym potrzebom szkoły. Podział materjału naukowego i dostosowanie go do poziomu danej klasy stanowi istotną wartość podręcznika. Dobór melodyjnych, opartych na swojskich motywach ćwiczeń i łatwych piosenek, oraz sam sposób prowadzenia racjonalnej nauki śpiewu według nowoczesnej metody, oto jego zasadnicze zalety.

E. Romer: **Powszechny atlas geograficzny.** Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 4⁰. Str. XII+49 kart. W płótnie. *Zł. 52·—.*

Atlas ten obejmuje poza dotychczasowemi jego częściami także mapy Atlasu Polski współczesnej tegoż autora. Jest to atlas szkolny, służyć jednak może każdemu inteligentnemu człowiekowi. Odpowiada on potrzebom nauczania we wszystkich klasach szkoły średniej, uwzględnia bowiem w myśl programów nauczania tak geografję ogólną, jak i geografję regjonalną kontynentów i geografję Polski. Bardzo ważną zaletą nowego atlasu jest jego polskie opracowanie. Położono więc wielki nacisk na tablice polskie, użyto stale Polski jako *tertium comparationis* dla innych kontynentów i państw, położono specjalny nacisk na polskie nazwy topograficzne, rozsiane po całym świecie. Celowi użyteczności szkolnej służy także i światowy przegląd polityczny i gospodarczy, który informuje pokrótce o powierzchni, ludności i innych szczegółach statystycznych dla każdego państwa na kuli ziemskiej, oraz analogiczne zestawienie dla Polski, trzechstronicowe vademecum statystyczne ze wszystkich ważniejszych problemów. W obecnem wydaniu jest kilka nowych, względnie zupełnie przerobionych map, nieznanych w poszczególnych atlasach. Są to: 1. Europa polityczna, którą zastąpiono starą mapkę polityczną Europy;

2. Kraje polarne, dziewięć mapek biegunów i różnych dziedzin polarnych; 3. Krajobrazy, ośm wycinków większego interesu dla Polski, oraz: 4. Rolnictwo i chów bydła demonstrujące na dwunastu mapkach zagadnienia z tych dziedzin dla Polski. Nie trzeba dodawać, że mapy uwzględniają najnowsze zdobycze naukowe.

E. Romer i *J. Wąsowicz:* **Europa.** Mapa polityczna. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. Podziałka 1 : 3,500 000. Rozmiary 143×150 *cm.* 4 arkusze. *Zł. 38·—.*

Mapa polityczna Europy jest identyczna treścią i charakterem rysunku z analogiczną mapą fizyczną E. Romera. Wyróżnia ona barwnemi plamami każde państwo, a w Z. S. R. R. także poszczególne autonomiczne republiki, daje bardzo obfitą topografję, celowo dobraną, sieć głównych linij kolejowych, wszystkie polskie placówki dyplomatyczne i konsularne, wreszcie znaczy wszystkie stacje radjofoniczne, szczegół ważny dla radjoamatorów. Dobór barw i druk stoją na bardzo wysokim poziomie.

I. B. Saxby: **Kształcenie postępowania.** Studjum psychologiczne. Przełożyła I. Pannenkowa. Biblj. Przekładów Dzieł Pedagogicznych. T. VII. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. XVI + 204. *Zł. 7·60.*

Książka daje w przystępnej formie system pojęć psychologicznych i opartych na nich wskazań pedagogicznych, odnoszących się do dziedziny uczuć i woli. Założenia psychologiczne czerpie autor z prac W. Mc. Dougalla i psychoanalityków. Omówiwszy z początku wrodzone źródła działania, impulsy, przedstawia proces ich organizowania się w uczucia i kompleksy, dalej narastanie nabytych form postępowania, nawyków, wreszcie tworzenia się najszerszej organizacji psychiki jednostkowej charakteru. Autor jest w ciągłym kontakcie z życiem, czerpie z niego przykłady i wskazuje w niem zagadnienia, które niedość są uwzględniane przez wychowawców, nie zdających sobie sprawy z ich wagi.

T. Sinko: **Od Olimpu do Olimpji.** Wrażenia i rozważania z podróży do Grecji. Z 200 rycinami i mapkami w tekście. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. XII+432. *Zł. 15·40.*

Napełnić treścią nazwy starych gór, rzek i miast Grecji, oto zadanie, jakiego się podjął znany humanista krakowski, gdy na wątek swych wrażeń podróżniczych nizał wspomnienia mityczne i historyczne. Noc w Salonice nastręcza mu sposobność do przedstawienia stanu politycznego i ekonomicznego dzisiejszej Grecji i ta Grecja dzisiejsza stanowi wszędzie tło, z którego resztek starożytnych autor wywołuje cienie i mary przeszłości. Przez Pierję, krainę muz, jedziemy na Olimp, słuchamy opowieści o pierwszem zdobyciu jego najwyższego szczytu w r. 1913, rozkoszujemy się widokiem Tempe, najpiękniejszej doliny w Grecji, poznajemy grozę Tessalji, krainy czarownic, pozdrawiamy Cheroneję i Termopile, zatrzymujemy się u stóp Helikonu i Cyteronu, robimy wycieczkę do czeluści Parnasu w Delfach i wreszcie przybywamy do Aten, by po poznaniu miasta dzisiejszego, średniowiecznego i starożytnego pomknąć autem do Eleuzis, Koryntu, Myken, Tirynsu, Nauplji i Epidauru, a potem przez Arkadję i Messenję dostać się do Olimpji i przez Patras puścić się na morze Jońskie. Z Patras śledzimy szlak podróżny J. Słowackiego, którego słowa rozbrzmiewają i przy innych sposobnościach, jak zresztą i wiersze innych wielkich poetów, których autor użył do ilustracji tekstu narówni z licznemi zdjęciami fotograficznemi. Ponieważ także liczne cytaty z autorów starożytnych i współczesnych podróżników wplecione są w wywody autora, pisane z dużym talentem i temperamentem literackim, książka jego staje się jakby encyklopedją wiadomości o Grecji, encyklopedją, której lektura daje przyjemność równą pożytkowi.

Studja regjonalne z geografji Polski. Prace Geograficzne. T. X. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 4⁰. Str. 136 + 1 tablica + 3 mapki. *Zł. 18·50.*

Treść: *A. Chałubińska:* O spękaniach skał na Podolu. — *J. Czyżewski:* Z historji doliny Dniestru. — *H. Teisseyre:* Powierzchnia szczytowa Karpat. — *J. Zduńczyk-Jaroszowa:* Topograficzne nazwy polskie, pochodzące od niektórych drzew i zwierząt.

W. Szumlański: **Pielęgnowanie ucha i ochrona słuchu.** Z 10 rycinami. Biblj. Higjeniczna. T. XIII. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. 31 + 1 nlb. *Zł. 1·40.*

Treść: Wstęp. — Anatomja narządu słuchowego. — Fizjologja. — Higjena słuchu.

Broszurka ta, napisana bardzo przystępnie, ma znaczenie dla każdego człowieka. Specjalną wartość posiada jednakże dla rodziców i wychowawców młodzieży jako nieoceniony zbiór wskazówek dla higjeny narządu słuchowego.

St. Tync i *J. Gołąbek:* **Beskid Zachodni i Podhale.** Górale polscy. Pierwszy zeszyt regjonalny Czytanek polskich. Lwów-Warszawa. 1928. Druk własny. 8⁰. Str. IV+116. *Zł. 2·80.*

Jest to nowość w dziedzinie podręczników do nauki języka polskiego w szkołach powszechnych i w niższem gimnazjum. Tomik ten pozostaje w związku z budzącym się u nas ruchem regjonalistycznym oraz z nowemi dążeniami w zakresie dydaktyki języka polskiego; wypłynął mianowicie z chęci umożliwienia nauczycielstwu wiązania pracy szkolnej ze środowiskiem własnem, jak głosi program regjonalizmu polskiego. Pragnie on dostarczyć młodzieży szkolnej zaznaczonego w tytule a za-

kreślonego na dołączonej do tomiku mapce regjonu, czytanek o treści interesującej i bliskiej, opowiadań i opisów, pisanych prozą i wierszem, językiem literackim i gwarą, które dać mają możliwie najwszechstronniejszy obraz dawnego i współczesnego życia ludu, mieszkającego na tem terytorjum. Czytanki te są zaopatrzone w życiorysy autorów, w nuty, są bogato ilustrowane. Odda ten tomik duże usługi przedewszystkiem nauczycielowi języka polskiego w szkołach wskazanego regjonu, ale również i nauczycielowi historji, krajoznawstwa, a nawet śpiewu i rysunków. Poza tem zaś, jako pewnego rodzaju antologja góralska, może i powinien się znaleźć w bibljoteczkach dla młodzieży wszystkich szkół.

KRONIKA INSTYTUCJI

Z żałobnej karty. Koniec ub. roku szkolnego uczynił nowy wyłom wśród grona naszych autorów. W krótkim odstępie czasu zmarli po sobie ś. p. F. Terlikowski w d. 27. VI. 1928 i ś. p. F. Majchrowicz w d. 2. VII. 1928. Obaj doskonali znawcy filologji klasycznej, obaj wytrawni pedagogowie i propagatorowie myśli wychowawczej, jakkolwiek nierównem było pole ich pracy, pozostawili po sobie szczery żal, że nielitościwa dłoń losu nie pozwoliła im dłużej pracować na niwie szkolnictwa polskiego.

Cześć ich pamięci!

Ostatnie aprobaty ministerjalne w zakresie naszych wydawnictw. W ostatnich miesiącach aprobowało Min. W. R. i O. P. następujące nasze wydawnictwa:

I. Rozporządzeniem z dnia 5. I. 1928, L. O. Pr. 56/28, jako książkę dla młodzieży:

1. *J. German:* O Janku, co walczył we Lwowie Dozwolona. Zaliczona do grupy II, t. j. dla kl. 3—4 szk. powszech. oraz kl. 1 szk. średnich.

II. Rozporządzeniem z dnia 5. IV. 1928, L. O. Pr. 2326/28, jako książki dla młodzieży:

1. *K. A. Czyżowski:* Jim żeglarz. Biblj. Iskier. T. XVII. Dozwolona. Zaliczona do grupy III, t. j. dla kl. 5-6 szk. powsz., oraz kl. 2—3 szk. średnich.

2. *Z. Urbanowska:* Róża bez kolców. T. I i II. Biblj. Iskier. T. XIV i XV. Pożądana. Zaliczona do grupy IV, t. j. dla kl. 7 szk. powsz., oraz kl. 4—5 szk. średnich.

III. Rozporządzeniem z dnia 30. IV. 1928, L. II. P. 5630/28, jako lekturę uzupełniającą dobrowolną dla uczniów szkół średnich:

1. *H. C. Andersen:* Ausgewählte Märchen. Cz. I. Opr. Z. Bass. Dozwolone.

2. *F. de la Motte Fouqué:* Undine. Opr. J. Ippoldt. Dozwolone.

3. Das Nibelungenlied. Gudrun. Opr. E. Roszko. Dozwolone.

IV. Rozporządzeniem z dnia 21. V. 1928, L. II. P. 6504/28, jako książkę pomocniczą dla ucz. seminarjów i kursów nauczycielskich:

1. *W. Dzierzbicka:* O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela wychowawcy. Dozwolone.

V. Rozporządzeniem z dnia 31. V. 1928, L. II. P. 6503/28, jako podr. pomocniczy dla ucz. sem. naucz. i kursów nauczycielskich:

1. *G. Kerschensteiner:* Pojęcie szkoły pracy. Tłum. A. Kierska. Dozwolone.

VI. Rozporządzeniem z dnia 19. VI. 1928, L. II. P. 9550/28, jako środek naukowy dla szkół wszystkich typów:

1. *E. Romer:* Powszechny atlas geograficzny. Dozwolone.

VII. Rozporządzeniem z dnia 19. VI. 1928, L. II. P. 9556/28, jako podr. dla ucz. szkół średnich:

1. *St. Tync i J. Gołąbek:* Czytanki polskie na klasę drugą gimnazjum. Dozwolone.

VIII. Rozporządzeniem z dnia 21. VI. 1928, L. II. P. 10346/28, jako środek naukowy dla szkół wszystkich typów:

1. *E. Romer* i *M. Janiszewski*: Afryka. Podz. 1 : 7,000.000. Dozwolone.

IX. Rozporządzeniem z dnia 6. VII. 1928, L. II. P. 9819/28, jako podr. dla ucz. szkół powszechnych:

1. *Tync* i *Gołąbek*: Czytanki polskie dla IV oddziału szk. powszechnej. Dozwolone.

X. Rozporządzeniem z dnia 6. VII. 1928, L. II. P. 10332/28, jako książkę pomocniczą dla uczniów kursów i sem. nauczycielskich:

1. Rocznik Pedagogiczny. Red. *H. Radlińska.* S. II. T. I—III. Dozwolone.

Poza tem przynosi Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P., r. 1928, nr. 7, poz. 120, aprobatę jako książki dla młodzieży:

1. *H. Allorge*: Walka światów. Biblj. Iskier. T. XVI. Dozwolona. Zaliczona do grupy IV, t. j. dla kl. 7 szk. powsz., oraz kl. 4—5 szk. średnich.

Wydawnictwo i nakład Książnicy-Atlasu Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, S. A. Redaktor: Jan Koczwara, Lwów, Czarnieckiego 12. Zakłady Graficzne Książnica-Atlas, Lwów.

Należytość pocztową opłacono ryczałtem.